

1. מהר"ל נצח ישראל פרק א'

2. שם

ולכך הא' שהוא האחדות והקבוצ' מן
הפיזור הוא באמצע התיבה אבל גלה הוא בד' שהוא
פיזור והפיזור הוא בד' רוחות בכל הקצוות וגם באמצע
שהדבר שהוא מפוזר הוא מפוזר בכל השטח שהוא כולל
ארבע רוחות וגם באמצע אף שהאמצעי אינו פיזור דבר

והוכחה ברורה על הגאולה וזה כי אין ספק כי הגלות
הוא שנוי ויניחה מן הסדר שהש"י עזר כל חומה
במקומה הראוי לה וסדר חם ישראל במקום הראוי להם
שהוא ארץ ישראל . והגלות מן מקומם הוא שנוי
ויניחה לגמרי וכל הדברים כאשר הם יולאים ממקום
המנעי והם חוץ למקומם אין להם עמידה במקום

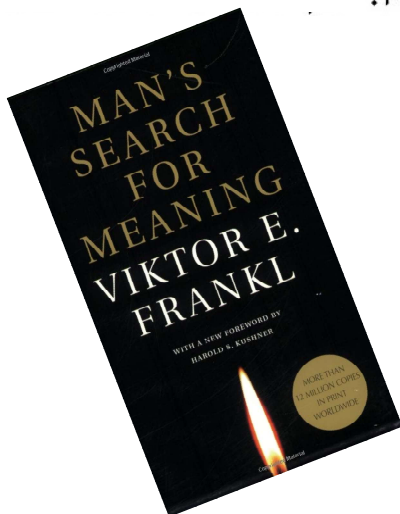
3. שמות פרק ב'

א ויילך איש, מבית לוי; ויקח, את-בת-לוי. ב ויתגר האשה, ויתלד
בן; ויתרא אותו כי-טוב הוא, ויתצפנהו שלשה ירחים. ג ולא-יכלה
עוד, הצפינו, ויתקח-לו תבת גמא, ויתחמרה בחמר ובזפת; ויתשם
בה את-הילד, ויתשם בסוף על-שפת היאר. ד ויתנצב אחתו,
מרחק, לדעה, מה-יעשה לו.

5. מהר"ל גבורות ה' פרק ט'

כי הגאולה
היא החירות אשר הוא על ידי
התדבקות בו יתברך ואין רשות אחר
עליו.

"Redemption, Prayer and Talmud Torah"
Rabbi Joseph B. Soloveitchik, *Tradition* 17:2

The slave lives in silence,² if such a meaningless existence may be called life. He has no message to deliver. In contrast with the slave, the free man bears a message, has a good deal to tell, and is eager to convey his life story to anyone who cares to listen. No wonder the Torah has, four times, emphasized the duty of the father — a liberated slave — to tell his children, born into freedom, the story of his liberation.³ Free man who is eager to tell his story, is always surrounded by an audience willing to listen to his story. The slave has neither a story nor a curious audience. Moreover, he is not merely a speechless being, but a mute being, devoid not only of the word, but of the meaningful sound as well.

6. שם

What is redemption?

Redemption involves a movement by an individual or a community from the periphery of history to its center; or, to employ a term from physics, redemption is a centripetal movement. To be on the periphery means to be a non-history-making entity, while movement toward the center renders the same entity history-making and history-conscious. Naturally the question arises: What is meant by a history-making people or community? A history-making people is one that leads a speaking, story-telling, communing free existence, while a non-history-making, non-history-involved group leads a non-communing and therefore a silent, unfree existence.

7. גמ' נדרים נ.

ר' עקיבא איתקדשת ליה ברתיה
(דבר) דכלבא שבוע שמע (בר) כלבא
שבוע אדרה הנאה מכל נכסיה אזלא
ואיתנסיבה ליה בסיתוא הוה גנו בי תיבנא
הוה הא מנקיט ליה תיבנא מן מזייה אמר
זה אי הואי לי רמינא ליך ירושלים דדהבא
אתא אליהו אידמי להון כאנשא וקא קרי
אבבא אמר להו הבו לי פורתא דתיבנא
דילדת אתתי ולית לי מידעם לאגונה אמר
לה ר' עקיבא לאנתתיה חזי גברא דאפילו
תיבנא לא אית ליה אמרה ליה זיל הוי בי